

beslissing

RECHTBANK OVERIJSEL

Team Strafrecht - Strafraadkamer

Parketnummer : ██████████
Uitspraak : 18 september 2018

Beslissing op de vordering van het openbaar ministerie tot verlenging van de termijn, gedurende welke:

██████████
geboren op ██████████
thans verblijvende te ██████████
hierna te noemen: betrokkene,

ter beschikking is gesteld teneinde van overheidswege te worden verpleegd.

Betrokkene is bij vonnis van de rechtbank Overijssel van 1 september 2014 ter beschikking gesteld met voorwaarden, van welke terbeschikkingstelling de termijn is ingegaan op 1 september 2014. Deze terbeschikkingstelling is bij beslissing van de rechtbank op 11 februari 2016 omgezet naar terbeschikkingstelling met verpleging van overheidswege, welke terbeschikkingstelling (in hoger beroep) is gemaximeerd tot 11 februari 2020. De termijn van deze maatregel is laatstelijk verlengd bij beschikking van deze rechtbank van 20 september 2016 en eindigt behoudens nadere voorziening op 1 september 2018.

Het openbaar ministerie heeft op 24 juli 2018 een vordering ingediend tot verlenging van bovenvermelde termijn met één jaar. Bij die vordering zijn de door de wet voorgeschreven stukken overgelegd.

Het onderzoek ter terechtzitting heeft plaatsgevonden op 4 september 2018

Ter terechtzitting zijn in het openbaar gehoord:

- betrokkene, bijgestaan door haar raadsman mr. N.A. Heidanus, advocaat te Groningen;
- de officier van justitie mr. A.C. Waterman;
- M.M. Breijer, hoofd behandeling en psycholoog, verbonden aan de Oostvaarderskliniek, als deskundige;
- I. Maksimovic, psychiater, als deskundige;
- L.M.L. Thung, klinisch psycholoog, als deskundige;
- M. Eikelenboom-Colen, reclasseringswerker, als deskundige.

Op 3 juli 2018 is door FPC De Oostvaarderskliniek rapport en advies uitgebracht omtrent de eventuele verlenging van de termijn van de maatregel van terbeschikkingstelling met bevel tot verpleging van overheidswege. Geadviseerd is om de termijn van deze maatregel met één jaar te verlengen, waarbij het bevel tot verpleging van overheidswege voorwaardelijk wordt beëindigd.

Voorts is op 26 mei 2018 respectievelijk 2 juni 2018 gerapporteerd door voornoemde psycholoog en psychiater. De deskundigen zijn het eens over de gestelde diagnoses en risicotaxatie. Net als FPC De Oostvaarderskliniek adviseren ook zij de maatregel van

terbeschikkingstelling met één jaar te verlengen en het bevel tot verpleging van overheidswege voorwaardelijk te beëindigen.

De reclassering heeft op 5 juli 2018 advies uitgebracht en in opdracht van FPC De Oostvaarderkliniek de mogelijkheid van voorwaardelijke beëindiging van de dwangverpleging onderzocht. De reclassering adviseert - in het geval van voorwaardelijke beëindiging van de verpleging - als voorwaarden op te leggen: behandeling, begeleid wonen, een alcoholverbod en het accepteren van begeleiding bij het hervatten van de zorg voor haar zoon, naast een aantal standaardvoorwaarden.

De standpunten van de officier van justitie en de verdediging

De officier van justitie heeft ter terechtzitting gepersisteerd bij de vordering tot verlenging van de termijn van terbeschikkingstelling met één jaar. Zij heeft voorts gevorderd dat het bevel tot verpleging van overheidswege voorwaardelijk wordt beëindigd.

De raadsman van betrokkene heeft zich niet verzet tegen de vordering de termijn van terbeschikkingstelling te verlengen met één jaar, maar heeft zich verzet tegen voorwaardelijke beëindiging van de verpleging van overheidswege. Daartoe is, zakelijk weergegeven, aangevoerd dat betrokkene als gevolg van een voorwaardelijke beëindiging van de verpleging van overheidswege in een mogelijk ongunstigere rechtspositie zou geraken; betrokkene heeft thans de zekerheid van een einddatum voor de gemaximeerde terbeschikkingstelling met verpleging van overheidswege, terwijl een voorwaardelijke beëindiging van de maatregel sinds de wetwijziging van 1 januari 2017 ongelimiteerd kan worden verlengd. Betrokkene wil zich om die reden niet verenigen met de voorwaarden die aan voorwaardelijke beëindiging van de verpleging worden verbonden.

Overwegingen

De rechtbank dient op grond van het bepaalde in artikel 38d van het Wetboek van Strafrecht te bepalen of de termijn van de maatregel van terbeschikkingstelling moet worden verlengd.

De maatregel van terbeschikkingstelling is toegepast ter zake van, kortgezegd, drie gevallen van brandstichting.

De vordering is op 24 juli 2018 en derhalve tijdig ingediend.

Uit het adviesrapport van FPC de Oostvaarderskliniek komt naar voren dat betrokkene een [REDACTED] vrouw is, bij wie sprake is van een ongespecificeerde impulsbeheersingsstoornis, zwakbegaafdheid en PTSS. In het verleden heeft zij ook te kampen gehad met angsten en met stemmingsproblematiek.

Door een verkrachting is betrokkene in haar jonge volwassenheid getraumatiseerd geraakt. Over deze verkrachting heeft zij lange tijd gezweven, doordat zij van huis uit onvoldoende geleerd heeft hoe zij haar emoties adequaat kan reguleren en tijdig te zoeken naar oplossingen of manieren om dit te verwerken. Betrokkene is niet geneigd hulp te vragen en heeft geleerd om stress op te kroppen en gedurende langere tijd te verdragen.

Voorafgaand aan de indexdelicten is sprake geweest van hoogoplopende spanningen en emoties ten gevolge van een veelvoud van negatieve levensgebeurtenissen.

In het afgelopen jaar heeft betrokkene volgens de kliniek een duidelijke groei doorgemaakt. Haar copingvaardigheden zijn zichtbaar verbeterd en ze is steeds beter in staat haar handelen

vooraf te evalueren waardoor zij beter het hoofd koel kan houden. De begeleide verlopen verlopen zonder problemen en ze stelt zich betrouwbaar en initiatiefrijk op. Sinds februari 2018 verblijft betrokkene [REDACTED] er toont zij in groeiende mate initiatief als het gaat om haar eigen behandeling, die vooral is gericht op het opbouwen van een gedegen maatschappelijke ontwikkeling. Betrokkene werkt bij een zorgboerderij als voorbereiding op een werk- en leertraject in de groenvoorziening. Er wordt gewerkt aan het uitbreiden van haar netwerk en aan het versterken van huidige relaties. In de nabije toekomst zal betrokkene worden overgeplaatst naar de forensisch beschermde woonvorm [REDACTED]. De sociale en probleemoplossende vaardigheden van betrokkene worden in de huidige behandel-context voldoende geacht, maar kunnen bij oplopende druk tekort schieten. Het recidiverisico wordt laag geacht zolang er voldoende ondersteuning en begeleiding voor betrokkene aanwezig is. Het verlengen van de termijn van de terbeschikkingstelling wordt door de kliniek wel als noodzakelijk gezien. Betrokkene heeft een positieve lijn ingezet, maar is niet volledig ingebed in de maatschappij en heeft hierbij ook nog ondersteuning nodig. Hoewel betrokkene nu haar spanningen reguleert, kan het - indien de maatregel onvoorwaardelijk zou worden beëindigd - op lange termijn voorkomen dat zij in stressvolle periodes vlucht in het gebruik van alcohol, wat voor ontremming zorgt. Wel acht de kliniek het verantwoord de dwangverpleging voorwaardelijk te beëindigen en op die manier geleidelijk toe te werken naar een onvoorwaardelijke beëindiging.

De adviesrapporten van de psychiater en de psycholoog ondersteunen het advies van FPC De Oostvaarderskliniek om de maatregel met één jaar te verlengen en de dwangverpleging voorwaardelijk te beëindigen.

Maksimovic tekent in zijn rapport op dat betrokkene met succes de intramurale behandeling - bestaand uit onder meer EMDR en PMT - heeft doorlopen, waardoor zij beter met spanningen om kan gaan en de PTSS-symptomen zijn gereduceerd. Betrokkene heeft volgens de psychiater geprofiteerd van de behandeling, houdt zich goed aan de afspraken en is ook voornemens dat te blijven doen, nu zij doordrongen is van het feit dat zij ondersteuning nodig heeft. Maksimovic adviseert de maatregel één jaar te verlengen, waarna kan worden gezien hoe betrokkene zich ontwikkelt en waar zij staat in het resocialisatietraject. Uiteindelijk kan worden toegewerkt naar zelfstandig wonen met begeleiding gelet op betrokkens algemene vaardigheden, probleembesef, behandelbereidheid en haar moeite met groepssettingen.

Ook in het adviesrapport van Thung is opgetekend dat betrokkene eraan toe is een vervolgstap te zetten in haar resocialisatietraject, waarbij de insteek is dat zij na de overplaatsing naar [REDACTED] nog zoveel mogelijk kan profiteren van de behandeling door te oefenen met terugvalpreventie en het verstevigen van haar autonomie. Thung steunt het advies van FPC De Oostvaarderskliniek om de maatregel met één jaar te verlengen en onderzoek te laten verrichten naar de mogelijkheden voor een voorwaardelijke beëindiging van de dwangverpleging, omdat betrokkene laat zien dat zij gemotiveerd is, inzet toont en bereid is om zich aan de regels te houden. Opgemerkt wordt dat het belangrijk is om oog te hebben voor de draagkracht van betrokkene en de behandeldoelen te doseren en te faseren. Ook dit sluit aan bij de weg der geleidelijkheid die FPC De Oostvaarderskliniek voorstaat.

De reclassering tekent in haar advies eveneens op dat betrokkene heeft geprofiteerd van de behandeling en constateert dat haar copingvaardigheden en zelfbeeld zijn verbeterd, dat zij geen alcohol meer drinkt, dat zij hulp aanvaardt en dat zij zelfinzicht heeft aangaande haar problematiek. Betrokkene kan daarnaast bogen op verschillende beschermende factoren, zoals een prosociaal beschermend en steunend netwerk, verbeterde coping en zelfcontrole, motivatie voor de huidige behandeling en begeleiding en het huidige juridische kader.

Gezien de positieve ontwikkeling acht de reclassering het passend dat wordt overgegaan tot een voorwaardelijke beëindiging van de dwangverpleging, onder het verbinden daaraan van voorwaarden zoals hierboven genoemd

Binnen het kader van een voorwaardelijke beëindiging wordt de kans op recidive, letselschade en het onttrekken aan de voorwaarden laag geacht, aangezien betrokkene gemotiveerd is voor het vervolgtraject en bereid is tot samenwerking met hulpverlenende instanties, en omdat de reclassering zal toezien op naleving van de voorwaarden en het daarbij ondersteunen van betrokkene. In de komende periode kan betrokkene dan verdere stappen zetten in haar resocialisatieproces waarbij gekoerst wordt op (begeleid) wonen en werken in de buurt van [REDACTED]

Op grond van de hiervoor beschreven adviezen - in het bijzonder de als matig ingeschatte kans op recidive op langere termijn in het geval de huidige ondersteuning weg zou vallen - is de rechtbank van oordeel dat de veiligheid van anderen en de algemene veiligheid van personen onverkort eisen dat de termijn van de maatregel van terbeschikkingstelling met één jaar wordt verlengd.

De rechtbank ziet zich vervolgens gesteld voor de vraag of het bevel tot verpleging van overheidswege voorwaardelijk moet worden beëindigd.

Rechtspositie betrokkene

De raadsman van betrokkene heeft daaromtrent bepleit dat betrokkene mogelijk in een ongunstigere rechtspositie zou komen indien de dwangverpleging voorwaardelijk wordt beëindigd, omdat de voorwaardelijke terbeschikkingstelling ongelimiteerd kan worden verlengd, terwijl aan de huidige maatregel een harde einddatum is verbonden.

De rechtbank overweegt dat artikel 509t, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering bepaalt dat “beëindiging van de terbeschikkingstelling niet plaatsvindt dan nadat de verpleging van overheidswege gedurende minimaal een jaar voorwaardelijk beëindigd is geweest.”

In de wet is niet met zoveel woorden bepaald dat dit artikel ook van toepassing is op een gemaximeerde terbeschikkingstelling.

Blijkens Kamerstukken ter zake de bespreking van het “rapport van de Taskforce TBS”, dossiernummer 29452, antwoordt toenmalig staatssecretaris F. Teeven op vragen van toenmalig Kamerlid J. de Wit als volgt:

(..)

Als het gaat om artikel 509t, tweede lid van het Wetboek van Strafvordering, een belangrijke opmerking die de heer De Wit aan het eind van zijn inbreng maakte, moeten we vaststellen dat de voorwaardelijke beëindigingen, contraire beëindigingen bij niet-gemaximeerde tbs, niet meer mogelijk zijn. Dan moet er altijd een voorwaardelijke beëindiging zijn van een jaar. Dat is de wet die per 1 juli jl. in werking is getreden. Als er sprake is van een gemaximeerde tbs is dat natuurlijk niet van invloed als de gemaximeerde tbs een jaar bedraagt, maar het kan nog wel van invloed zijn op een gemaximeerde tbs als er sprake is van een tbs, uitgesproken voor een periode van drie jaar. Dan kun je nog wel te maken krijgen met de voorwaardelijke periode.

De rechtbank neemt op grond hiervan aan dat artikel 509t, tweede lid, Sv ook in het geval van de gemaximeerde TBS met dwangverpleging van toepassing is. De wetgever is er, anders gezegd, van uitgegaan dat ook een gemaximeerde TBS dient te worden beëindigd na een voorwaardelijke beëindiging die minimaal een jaar heeft geduurd, indien de nog

resterende duur van de gemaximeerde TBS dit toelaat. Dat is het geval. Reeds daarom kan het standpunt van de raadsman dat betrokkene in een mogelijk ongunstigere rechtspositie zou worden gebracht door voorwaardelijke beëindiging van de verpleging niet worden gevolgd. De rechtbank overweegt voorts dat uit de hiervoor besproken adviezen de verwachting spreekt dat betrokkene in staat zal zijn de positieve lijn die zij heeft ingezet voort te zetten en verder richting een succesvolle resocialisatie te werken, in het geval de dwangverpleging voorwaardelijk wordt beëindigd. Ook concludeert de rechtbank op grond van deze adviezen dat het recidiverisico bij voorwaardelijke beëindiging van de maatregel als zodanig laag wordt ingeschat dat voorwaardelijke beëindiging van de maatregel met het oog op de veiligheid voor de samenleving verantwoord moet worden geacht. De rechtbank is gelet op het voorgaande van oordeel dat een voorwaardelijke beëindiging van de dwangverpleging in beginsel aan de orde is.

Bereidverklaring zich aan de voorwaarden te houden

De rechtbank neemt vervolgens in overweging dat betrokkene ter terechtzitting heeft verklaard dat zij zich niet aan de door de reclassering voorgestelde voorwaarden wil houden in het kader van de voorwaardelijke beëindiging van de verpleging van overheidswege.

De rechtbank stelt voorop dat voor het beëindigen van de verpleging van overheidswege de wet vereist dat een betrokkene bereidheid toont zich aan daarbij op te leggen voorwaarden te houden en daaraan mee te werken. De gedachte van de wetgever daarbij is dat de motivatie van de ter beschikking gestelde voor zijn behandeling onontbeerlijk is, en dat daarbij dat niet-naleving van de voorwaarden kan leiden tot omzetting van de tbs met voorwaarden in tbs met dwangverpleging (MvT, Kamerstukken II 1994/95, 24256, 3, pagina 9 en 10).

De rechtbank stelt in de onderhavige zaak vast dat betrokkene zich ten tijde van het opmaken van het reclasseringsadvies bereid heeft verklaard om aan de voorgestelde voorwaarden mee te werken. Ook uit de adviesrapporten van de Oostvaarderskliniek, de psychiater en de psycholoog komt het beeld naar voren komt dat betrokkene in het verleden goed gemotiveerd is geweest voor behandeling en dat zij ook in de toekomst voornemens is zich aan afspraken te houden. Ter terechtzitting heeft betrokkene bovendien desgevraagd bevestigd zich aan dezelfde te stellen voorwaarden te willen houden indien deze zouden gelden voor een proefverlof binnen het kader van de terbeschikkingstelling met voorwaarden. Gelet op voornoemde omstandigheden stelt de rechtbank vast dat de weigering van betrokkene om zich aan voorwaarden te houden in het kader van een voorwaardelijke beëindiging van de dwangverpleging, niet zozeer is ingegeven door een gebrek aan intrinsieke motivatie, maar dat die weigering is ingezet als juridisch middel om de door de verdediging gewenste uitkomst te bewerkstelligen, waarbij de dwangverpleging niet voorwaardelijk wordt beëindigd.

De rechtbank gaat er vanuit, gelet op de adviezen en de houding van betrokkene in het verleden, dat betrokkene zal inzien dat het in haar eigen belang is zich te houden aan en mee te werken aan de te stellen voorwaarden en zich in te zetten om verdere resocialisatie succesvol te laten verlopen. De rechtbank zal dan ook aan de verklaring van betrokkene ter terechtzitting op dit punt voorbijgaan.

De rechtbank is, gelet op bovengenoemde adviezen en hetgeen ter terechtzitting naar voren is gebracht, van oordeel dat de veiligheid van anderen dan wel de algemene veiligheid van personen en goederen door het stellen van na te melden voorwaarden aan een voorwaardelijke beëindiging van de verpleging van overheidswege, voldoende kunnen

worden gewaarborgd. De rechtbank zal het bevel tot verpleging van overheidswege van betrokkene daarom voorwaardelijk beëindigen en daaraan de door de reclassering geadviseerde voorwaarden verbinden.

De rechtbank heeft gelet op de artikelen 38d, 38e en 38g van het Wetboek van Strafrecht, alsmede de artikelen 509o, 509p, 509s en 509t van het Wetboek van Strafvordering.

Beslissing

De rechtbank verlengt de termijn gedurende welke [REDACTED] voornoemd ter beschikking is gesteld met één jaar.

De rechtbank bepaalt dat de verpleging van overheidswege met ingang van heden onder de volgende voorwaarden wordt beëindigd:

1. Betrokkene maakt zich niet schuldig aan een strafbaar feit.
2. Betrokkene werkt mee aan het reclasseringstoezicht. Deze medewerking houdt onder andere in:
 - Betrokkene meldt zich op afspraken bij de reclassering. De reclassering bepaalt hoe vaak dat nodig is.
 - Betrokkene laat een of meer vingerafdrukken nemen en laat een geldig identiteitsbewijs zien. Dit is nodig om de identiteit van betrokkene vast te stellen.
 - Betrokkene houdt zich aan de aanwijzingen van de reclassering. De reclassering kan aanwijzingen geven die nodig zijn voor de uitvoering van het toezicht of om betrokkene te helpen bij het naleven van de voorwaarden.
 - Betrokkene helpt de reclassering aan een actuele foto waarop zijn/haar gezicht herkenbaar is. Deze foto is nodig voor opsporing bij ongeoorloofde afwezigheid.
 - Betrokkene werkt mee aan huisbezoeken.
 - Betrokkene geeft de reclassering inzicht in de voortgang van begeleiding en/of behandeling door andere instellingen of hulpverleners.
 - Betrokkene vestigt zich niet op een ander adres zonder toestemming van de reclassering.
 - Betrokkene werkt mee aan het uitwisselen van informatie met personen en instanties die contact hebben met betrokkene, als dat van belang is voor het toezicht.
3. Als de reclassering dat nodig acht, werkt betrokkene mee aan een time-out in een Forensisch Psychiatrisch Centrum (FPC) of andere instelling. Deze time-out duurt maximaal 7 weken, met de mogelijkheid van verlenging met nog eens maximaal 7 weken, tot maximaal 14 weken per jaar.
4. Betrokkene gaat niet naar het buitenland of naar de Nederlandse Antillen, zonder toestemming van het Openbaar Ministerie.
5. Betrokkene laat zich, indien nodig, behandelen door [REDACTED] of een soortgelijke zorgverlener, te bepalen door de reclassering. De behandeling start nadat de behandeling vanuit [REDACTED] indigt. De behandeling duurt zolang de reclassering dat nodig vindt.

6. Betrokkene houdt zich aan de huisregels en de aanwijzingen die de zorgverlener geeft voor de behandeling. Het innemen van medicijnen kan onderdeel zijn van de behandeling.
7. Betrokkene verblijft bij [REDACTED] of een andere instelling voor beschermd wonen of maatschappelijke opvang, te bepalen door de reclassering. Het verblijf duurt zolang de reclassering dat nodig vindt. Betrokkene houdt zich aan de huisregels en het dagprogramma dat de instelling in overleg met de reclassering voor haar heeft opgesteld.
8. Betrokkene gebruikt geen alcohol en werkt mee aan controle op dit alcoholverbod. De reclassering bepaalt met welke controlemiddelen en hoe vaak betrokkene wordt gecontroleerd. Mogelijke controlemiddelen zijn bloedonderzoek, urineonderzoek en ademonderzoek (blaastest).
9. Betrokkene accepteert begeleiding bij het hervatten van de zorg voor haar zoon.

Aldus gewezen door mr. S.H. Peper, voorzitter, mrs. G.H. Meijer en K. Haar, rechters, in tegenwoordigheid van D.D. Drost als griffier en uitgesproken ter openbare terechtzitting van 18 september 2018.

Buiten staat

Mr. Meijer is buiten staat deze beslissing mede te ondertekenen.

Voor kopie conform

De griffier van de
Rechtbank Overijssel
Team straf, Zwolle